

Oponentský posudek na rigorózní práci

Mgr. Jozefa Bohdana

na téma

„Poškozený a náhrada škody v trestním řízení“

I.

Kandidát si vybral k obhajobě téma velmi aktuální, frekventované a v literatuře často zmiňované. Přesto se však jedná o téma, které si zasluhuje teoretickou pozornost, neboť vše nasvědčuje tomu, že institut poškozeného se v legislativě stále vyvíjí a i do budoucna lze očekávat změny. Tyto změny by měly postavení poškozeného v trestním řízení posilovat. Autor si je této skutečnosti plně vědom a ve své práci na takovou skutečnost mnohdy poukazuje.

II.

Posuzovaná práce si dává za cíl zabývat se zvolenou problematikou komplexně. S ohledem na možný rozsah práce a šíři zmiňované problematiky lze konstatovat, že autor se zaměřil na nejpodstatnější principy a instituty, které tomuto rozsahu odpovídají. Kladně lze hodnotit použití a orientaci v pramenech, jimiž jsou kromě trestního řádu především judikatura publikovaná ve Sbírce soudních rozhodnutí, monografie, odborná literatura i další nepublikovaná soudní rozhodnutí. Značné a rozsáhlé využití pramenů považuji za nejsilnější stránku posuzované práce.

Z formálního hlediska působí práce uceleně, avšak řazení do jednotlivých kapitol občas postrádá vnitřní logiku. Na tomto závěru nic nemění ani fakt, že značný rozsah práce, kdy

téma zčásti přesahuje i do občanskoprávního řízení, musí být automaticky na úkor její přehlednosti.

Příklady z praxe, které jsou do některých kapitol vkládány, pak zvyšují atraktivnost i autentičnost pojednávané problematiky.

III.

Po úvodních pasážích, ve kterých autor vysvětluje pojem poškozeného a jeho práva, následuje příklad z praxe. Tento příklad, který poukazuje na sporný postup soudu, je nepochybně subjektivně motivován skutečností, že autor práce sám v daném případě vystupoval jako zmocněnec poškozeného.

Po pasáži, ve které se z hlediska ustanovení § 163 tr. ř. upravuje souhlas poškozeného, následuje pojednání o soukromé žalobě v trestním řízení, což působí z hlediska zařazení do této části chaoticky a mělo by mít své místo spíše v historickém exkursu.

V dalších částech práce, ve kterých autor rozebírá skupiny majetkových a nemajetkových škod, se prolínají trestněprávní i občanskoprávní instituty. Stejně je tomu i v následující kapitole řešící právní základ nároku poškozeného. Použití institutů občanského zákoníku, obchodního zákoníku a zákoníku práce s rozбором prolínání odpovědností za škodu mezi nimi činí práci komplexní. Je otázkou, zda taková šíře nepřesahuje rámec zadání, jímž je poškozený a náhrada škody v trestním řízení.

Společné jmění manželů a formy spoluvlastnictví jsou instituty, které nemohly v práci zůstat stranou. Je třeba poznamenat, že v nalézací činnosti soudů právě aplikace těchto institutů v trestním procesu činí značné potíže. Další kapitoly (někdy bez logické návaznosti) rozebírají do podrobností jednotlivé procesní instituty související s uplatňováním nároku poškozeného. Autor správně věnuje pozornost nálezu Ústavního soudu ze dne 31.1.2001 č. 77/2001 Sb., který reagoval na ustanovení § 44 odst. 2 tr. ř.

Stranou nemohly zůstat ani odklony v trestním řízení, jimiž jsou podmíněné zastavení trestního stíhání a narovnání. Autor si správně všímá, že tyto procesní instituty posilují význam postavení poškozeného, ne vždy však bývají v praxi řádně využívány.

Počínaje kapitolou 27 se posouvá autor do fáze hlavního líčení, byť se v této části zabývá i problematikou doručování písemností poškozenému a dokonce i vybranými instituty občanského soudního řízení. Po náležitostech výroku o náhradě škody a jeho odůvodnění se pak vrací k dalším procesním postupům a možnostem rozhodnutí o účasti poškozeného

v trestním řízení. V další části pak autor upozorňuje na omezení práv poškozeného v souvislosti s realizací trestního příkazu. Chronologicky pak logicky následují pasáže o řádných a mimořádných opravných prostředcích.

Závěrečné pasáže pak patří zákonu o soudnictví ve věcech mládeže.

V závěru se pak autor zabývá úvahami de lege ferenda. Všechny autorem navrhované zákonné změny směřují logicky k rozšíření procesních práv poškozeného a posílení jeho procesního postavení.

IV.

Lze konstatovat, že v uvedené práci se autor uspokojivě vypořádal se zvoleným tématem. Práce je velmi obsáhlá a logicky a v souladu se zvoleným tématem přesahuje, jak již bylo řečeno i do jiných oblastí práva než je právo trestní. Toto je pravděpodobně největší klad posuzované práce. S tím ovšem souvisí i její nedostatek, jímž je jistá nepřehlednost a občas problematické řazení do jednotlivých kapitol. Je otázkou, zda by se v práci takového rozsahu neměl objevit historický exkurs do úpravy práv poškozeného, případně srovnání s vybranými zahraničními úpravami.

V.

V závěru předpokládám, že uvedená práce může sloužit jako hodnotný podklad pro ústní obhajobu v rigorózním řízení.

V Praze dne 11. listopadu 2007

JUDr. Jan Sváček